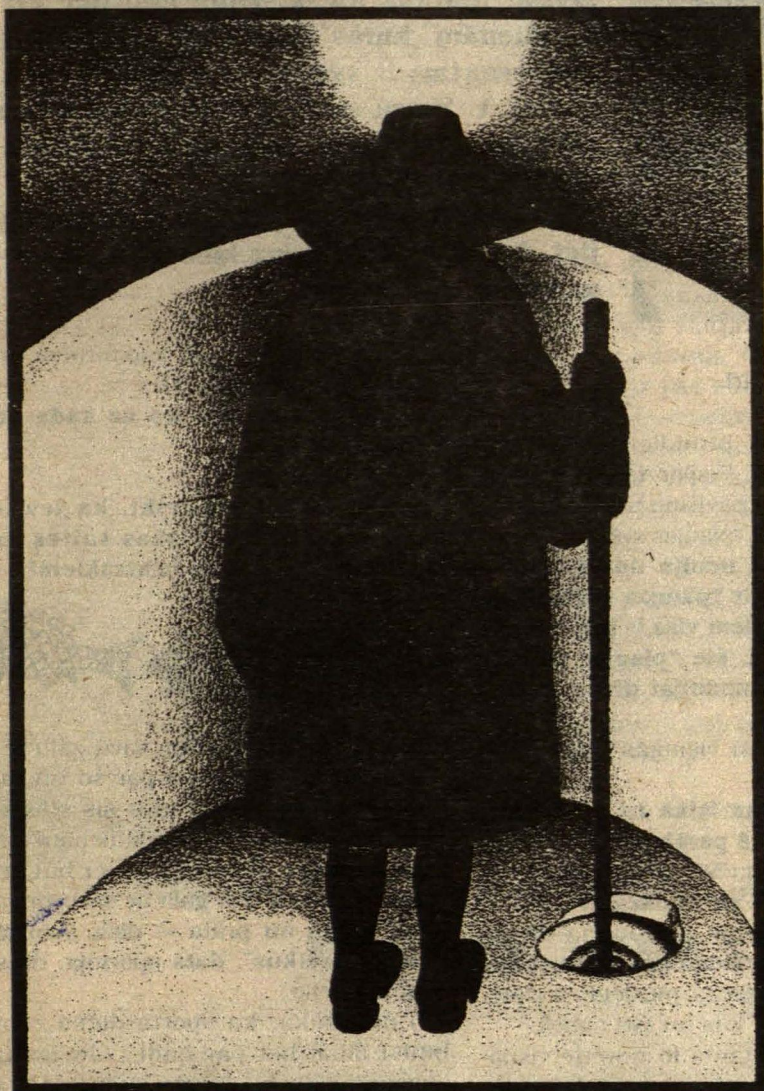

Universitātes avīze

Piektdiena, 1993. gada 30. aprīlis. Maksā 2 rbļ. Nr. 13.

**Šajā "UA" rakstām un
stāstām:**

**KAS MEKLĒ, TAS ATROD.
KAS KLAUDZINA, TAM TIEK
ATVĒRTS.**

↳ Gāganu kari jeb
sāpju nakts 2. lpp.

↳ Kaut kas ir noti-
cis, jo studenti dibi-
na padomi 3. lpp.

↳ Mieru nedod
kojas 4., 5. lpp.

↳ Sastapšanās ar
dzejnieci no Kanādas
6. lpp.

↳ Ir dienas, kas
sakārto dzīvi 7. lpp.

↳ Arī par čigāniem
viss vēl nav zināms
8., 9. lpp.

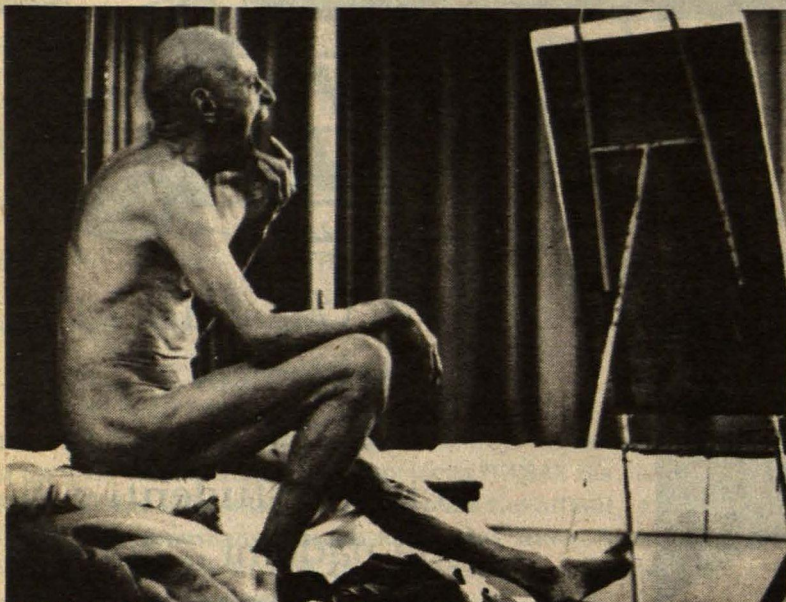
↳ Studentu biedrība
"Latgale" – par to var
uzzināt tikai "UA"
10. un 11. lpp.

↳ Fukši sporto visas
Latvijas mērogā 12.
lpp.

↳ Tās jāredz savām
acīm, bet, kas tieši,
uzzināsiet 13. – 15.
lpp.

ILZE, 5. kursa fizmats

INTERVIJA SVĒTDIENAS RĪTĀ PIE ZĀĻU TĒJAS TASES (jeb — ko domā fizmati par Fizmatdienām)

Tā gadījumā, ka svētdienas rītā pēc jauki pavadītas Fizmatu nedēļas notika maza tējošana, kura pārvērtās par diezgan interesantu pasākumu — jauku paplāpāšanu ar kādu 1. kursa fizmatu, kura vārds ir ļoti tipisks — Jānis un kuram ir cieša saistība ar interesantām būtnēm — zivīm. Bet tas nu tā; runa bija par Fizmatdienām, kuras manā jaunībā bija ļoti interesantas; ir svētīgi un pamācoši salīdzināt 1. kursa studenta iespaidus pirms pieciem gadiem ar tagadējā pirmkursnieka pārdomām.

Tad nu, dārgie lasītāji, lasiet un domājiet, kas ir mainījies uz labo pusi, kas — uz slikto...

—Ko tu domā par Fizmatu nedēļu un par lielo Fizmatdienu noslēguma balli?

—Par nedēļu domas nav saglabājušās, bet par balli — ārkārtīgi sāpīgas.

—Ko nozīmē — sāpīgas? Kāpēc tieši tā?

—Ballei nebija impulsa (faktiski).

—Kā to saprast?

Kāda ballei bija ideja? Tās īstenībā būtu savādi, ja pēc vētrainas Fizmatu nedēļas būtu tikpat vētrains Fizmatu nedēļas noslēguma balle.

—Bet tomēr — kaut kas taču tai ballē notika, vai ne?

—Nu, jā, protams, kaut kas jau notika. Tauta runā, ka jau stundu pirms lielā notikuma sākuma vīri tumši baltos kreklos cilpojuši pa Ķimijas fakultāti un "ķemmējuši" podu telpas.

—Tad man uzreiz tāds naivs jautājums: kāpēc viņi to darīja?

—Suns zina, ko ēdis!

—Lūk, kā! Cik es sapratu, tu uz Fizmatu balli netiki. Vai tu jūties kaut ko zaudējis vai neleguvis?

—Nē, taču! Tas viss tika kompensēts kopmītnēs kādā intīmākā pasākumā.

—Kas tad tas bija par pasākumu?

—Tie bija "gāganu kari" jeb "sāpju nakts".

—O, interesants nosaukums! Es jau zinu gan...

Jā, tagad parunāsim vēl mazliet par Fizmatu nedēļu. Nevar taču būt, ka nav saglabājušās nekādas atmiņas

par to!

—Fragmenti ir!

—?

—Piemēram, pirmsdien mums bija Žoržika vakars. Vispār tautai (vismaz labākajai daļai) pavisam nejausi radās vēlēšanās svinēt "pļaujas svētkus".

—Jā, nekad nebiju domājusi, ka pavasari var būt "pļaujas svētki". Kā redzu, studentiem viss ir iespējams!

Cik noprotu, šie "pļaujas svētki" bija katrai kompānijai diezgan dziļi intīmi?

—Bet viņi visi vienojās kopā viena zīmīgā impulsa.

—Vai nedēļas laikā tu piedalījies arī kādā oficiālā pasākumā?

—Bija funkcija 58. vidusskolā.

—Kas tā bija par funkciju?

—To tagad sauc par sporta dienu. Daži cilvēki skraidīja pakal bumbām, un pārējie mēģināja pieslēgties sistēmai un saprast, kas tur īsti notiek.

Bet īstenībā tauta to novērtē visnotaļ pozitīvi. Skatītājiem un līdzjutējiem bija visās ērtības — soliņi, kur sēdēt, un bufete arī... Pēc tam, protams, bija vislabākais pasākums — ballīte kopmītnēs.

—Kas vēl bija pozitīvs šajā nedēļā?

—Hmm... Impulsus radīja daudzie mazie, mīlie sienāžiši.

—Pa kādām pļāvām lēkā šie sienāžiši?

—Viņi lēkāja pa klavierēm...

—Ko vēl tie sienāžiši īstenībā dara?

—Viņi funkcionē pa kopmītnēm un veiksmīgi izmet naktsākus.

—Vai tu arī uzķēries uz kāda no tiem naktsākiem?

—Jā, gadījās...

—Tad jau varētu teikt, ka tev ir kaut kādas radnieciskas saites ar zivīm, ja tu ķēries uz naktsākiem!

Un tā nu mēs dzērām savu zāļu tēju un omulīgi plāpājām par šo un to. Nu jā, bet ne jau par to ir šis stāsts. Stāsts faktiski ir par Fizmatdienām. Ja runā nopietni, tad varēja tomēr būt arī skaistāk. Katrs tika galā ar savu brīvo laiku tā, kā nu prata — dažs svinēja "pļaujas svētkus", dažs sportoja, dažs nedarīja neko.

Tauta saka, ka sporta diena esot bijusi laba, bet par balli... Ja tev ir jāmaksā 250 rbl... Rodas iespāids, ka Fizmatu balle nebija domāta fizmatiem, bet gan Dievs zina, kam — varbūt "ādaiņišiem" vai kaut kādiem tamlīdzīgiem ļautiņiem.

Ko nu, atliek vienīgi secināt, ka mēs ar katru gadu vairāk nonikstam. Protams, arī paši esam pie tā vainīgi, jo negribam neko darīt. Nav jau nekāda vieglā lieta dažiem entuziastiem bez pārējo atsaucības sarīkot kaut ko lielu un interesantu, bet tomēr... tomēr...

Viss plūst, viss mainās...

ZANE BULE, Vēstures un filozofijas fakultātes studente

KAUT KAS TAČU JĀDARA

Kopš 1934. gada visi svarīgākie jautājumi Universitātē tiek risināti bez Studentu padomes (SP) līdzdalības. Pašlaik ir izveidojusies iniciatīvas grupa, kas vēlas atjaunot SP darbību. RITVARS EGLĀJS (Ģeogrāfijas fakultāte) un ELVIJS MAČS (Vēstures un filozofijas fakultāte) ir aktīvi iesaistījušies šajā darbā, tāpēc labprāt pastāstīja par pastāvošajām grūtībām, problēmām un to risināšanas iespējām, kā arī par funkcijām, ko veica un, domājams, arī veiks SP.

LU Senāts principā atbalsta ideju par SP Satversmes un līdz ar to arī darbības atjaunošanu. Taču pastāv principiālas domstarpības par SP Satversmes 8. punktu — vēlēšanu tiesības ir visiem LU studentiem, Latvijas pilsoņiem, kas tādi ir vēlēšanu dienā. Atšķirībā no Senāta locekļu vairākuma, SP atjaunošanas iniciatīvas grupas pārstāvji nepiekrīt šī punkta mainīšanai. Galvenais arguments ir tīri juridisks — jebkurus grozījumus drīkst veikt tikai SP, tāpēc, pirms tā nav oficiāli atjaunota un reāli uzsākusi savu darbu, tās Satversmē nedrīkst neko mainīt.

R. Eglājs vēl pieminēja, ka juridiskā pēctecība jāievēro ne tikai attiecībā uz Satversmes atjaunošanu bez izmaiņām, bet arī īpašumu jautājumos. Tas nozīmē, ka pēc SP atjaunošanas automātiski tiek atzītas arī tiesības uz tai agrāk piederējušiem īpašumiem. Pilnīgas skaidrības par tiem gan vēl nav, taču ir zināms, ka Studentu pa-

domei ir piederējusi tagadējā Aero-Flotes ēka Brīvības un Raiņa bulvāra stūrī, kopmitnes Valdemāra ielā 69, tikusi irēta grāmatnīca Kr. Barona ielā. Pēc SP atjaunošanas šie jautājumi būs jārisina un jānoskaidro īpašumu atgūšanas iespējas.

Kas attiecas uz SP funkcijām, tad tās bijušas diezgan plašas. Pirmkārt, tā darbojas kā studentu pārstāvniecības orgāns gan starptautiskajā dzīvē, gan Latvijas ietvaros. Bez SP atbalsta studenti nevar tikt ievēlēti Universitātes Satversmes sapulcē un Senātā. Vēl SP pārzina kopmitņu un stipendiju jautājumus. R. Eglājs atzīmēja, ka Senātā šajā ziņā esot bijusi visai labvēlīga nostāja, taču E. Mačs tam nepiekrīt, jo iepriekšminēto esot atzinuši tikai daži cilvēki.

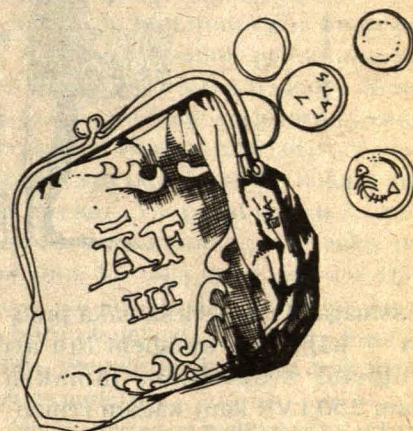
Pēc nepieciešamības SP var veidot dažādas darba komisijas. Tajās var tikt pieaicināti arī tie studenti, kas nav SP locekļi, taču viņi nevar būt komisiju priekšsēdētāji.

SP ir jāsarīko vispārēja nobalsošana, ja to rakstiski pieprasa vismaz 2/3 tās biedru vai 500 studentu. Lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu un par to īstenošanu atbild Studentu padome.

Saprotams, ka visa šī darba veikšanai nepieciešamas finanses. Tās SP cer iegūt no Universitātes un valsts asignētiem līdzekļiem, ziedojumiem, ienākumiem no pasākumu organizēšanas, poligrāfijas darbiem u.c. saimnieciskās darbības.

Konkrēti par SP atjaunošanu jāsaprot, ka pašlaik ir divi iespējamie ceļi. Pirmais būtu ar Senāta atbalstu, taču, ja to neizdotos iegūt, tad jārada iniciatīvas grupa, kura izveidotu vēlēšanu komisiju. Tiktu sarīkotas vēlēšanas bez Senāta atbalsta, kas juridiski arī nebūtu nepieciešams.

Redzams, ka SP darbība solās būt visai cerīga, taču, vai reāli kaut kas mainīsies un uz kuru pusi, to jutīsim tikai pēc SP darbības atjaunošanas.

ua CITĀS AUGSTSKOLĀS

ĀRLJA BUŠMANE, AML studentu arodkomitejas priekšsēdētāja

KAS TAD, JA NE STUDENTI PAŠI?

Vēlos pastāstīt un izteikt savas domas par šķietami kluso studentu dzīvi. Tiesa, studenti ne pārāk aktīvi piedalās tās veidošanā, tomēr kaut kas jau notiek un gribas, lai par to uzzina arī citi.

Jāsāk ar patīkamāko, jo nepatīkšanu un neziņas mūsu dzīvē tāpat ir diezgan. ĀF 3. kursa studentiem par lielu prieku ir uzradies docents Andris Lasmanis, kurš atsakās no savas docenta algas un ziedo to studentiem. Viņš cer, ka šai ierosmei būs vēl kāds sekoļājs no to docētāju vidus, kuriem ir privātprakses blakusienākumi. Šā viena ziedojuma dēļ fondu vēl nedibinājām, bet, ja atradīsies vēl kāds labirdīgs cilvēks, tad par to būs jādomā.

Docenta Andra Lasmaņa pabalsts pēc viņa vēlēšanās tiks izmaksāts ĀF 3. kursa labākajiem studentiem.

Tā jau laikam ir, ka vieglāk atrast kādu sponsoru no malas, nekā sagaidīt, ka mūsu akadēmijas studentiem paaugstinās stipendijas. Medicīnas akadēmijas studenti laikam ir vienīgie, kuri "izdzīvo" no tik minimāliem līdzekļiem, jo pat medskolu audzēkņi saņem lielākas stipendijas. Personiski vairākārt esmu klauvējusi pie dažādām mūsu augstskolu vadošo amatpersonu durvīm un rakstījusi papīru kalnus ar lūgumu paaugstināt stipendijas studentiem, bet pagaidām, izņemot dedzīgus solījumus, vēl neko neesmu sagaidījusi. Sola piešķirt arī naudu, lai kaut

dalēji kompensētu transporta izdevumus. Bez solījumiem esmu dzirdējusi arī pamatotus pārmetumus — kāpēc mūsu augstskolā nav Studentu padomes? Bet es taču vienpersonīgi nevaru to izveidot! Tāpēc aicinu studentus aktīvi iesaistīties Studentu padomes izveidošanā. Šajā sakarā aprīlī plānotam sasaukt studentu konferenci, kurā jāievēl padome. Tad arī jāstāda un jāapstiprina studentu arodkomitejas biedrības nākošā gada tāme. Atgādināšu, ka tāmi sastāda paši studenti un neviens cits. Tātad — kā nolēmsim, tā arī nākošajā gadā dzīvosim. Galu galā ir jāsaprot, ka savu dzīvi veidojam paši.

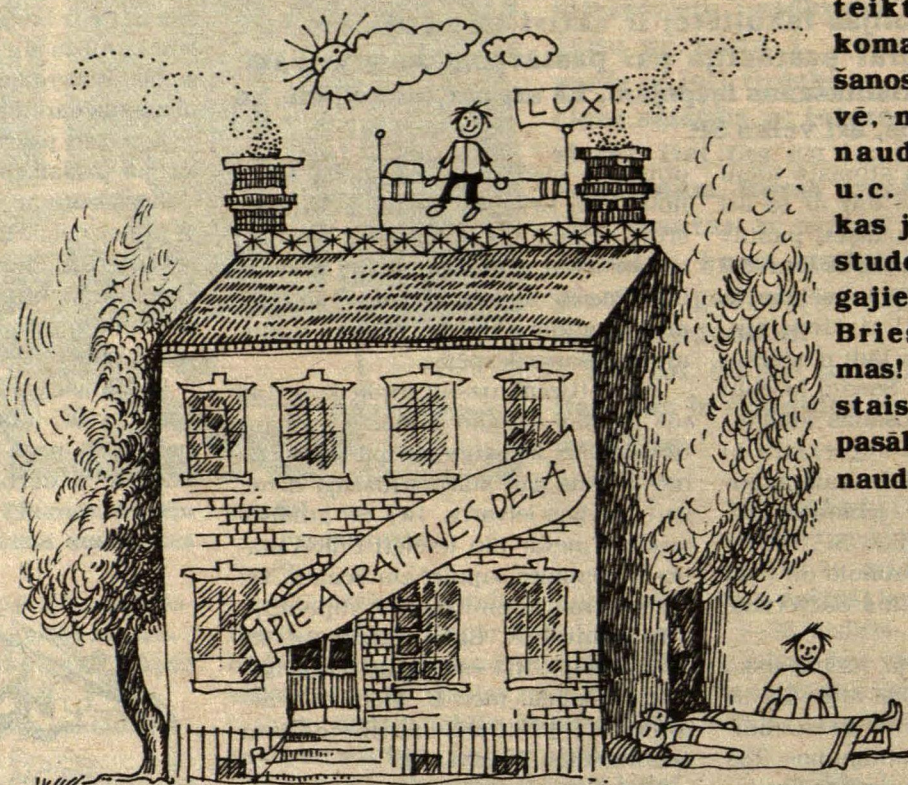
(No Latvijas Medicīnas akadēmijas izdevuma "PULSS")

ALJA ŠULTE

RUNGA AR DIVIEM GALIEM

Es ieeju kādā namā, ko sauc par LU studentu kopmītni, t. i., tur, kur mīt studenti. Ko redzu? Vestibilu ar stendiem, uz kuriem lasāma skaisti noformēta, bet diemžēl novecojusi informācija. Daži krēsli. Viss spīd un laistās. Tas ir lejā. Bet augšējos stāvos...

Esmu Buļļu

ielā 5. Tieši no šejienes nāk, varētu pat teikt, sūdzības par komandantes iejaukšanos iemītnieku dzīvē, nelikumīgu soda naudas iekasēšanu u.c. nepatīkšanām, kas jāpārcieš nabaga studentiem ar niecīgiem ienākumiem. Briesmīgas problēmas! Karstais un aukstais ūdens, atpūtas pasākumu "vajāšana", naudas sodi utt., utt.

Vissmagākā un neciešamākā problēma — kāpēc nevainīgiem (un arī vainīgiem) studentiem jāmaksā katram 250 LVR kaut kādam remontam 3. stāvā. Komandante saprot, ka daudzi no stāva iemītniekiem nav rakstījuši "slavas" rakstus koju meitenēm uz sienām. Kā vienmēr, letīni aizbildinās, ka raksti ir krieviski — tālād to darījuši krievi. Viņi vienmēr vainīgi. Citos gadījumos krievi vaino latviešus, viņi taču arī dzerot un vēl vairāk ālējoties. Protams, statistiskie dati nav vākti par to, kura tautība, cik daudz un kā dzer. Pēc komandantes sauktajiem piemēriem var secināt, ka tie skaļākie un trakākie ir studenti, kuru uzvārdi beidzas ar — sons, — inš, nevis — ovs, — ins. "Ja negrib maksāt sodus, lai nāk un nosauc vainīgos!" saka komandante. Bet, kurš tad būs tas nodevējs, kas pārmetīsies pretinieka frontē! Labāk ciest nekā kļūt par svešo savējo vidū. To jau vecākā paaudze neuztver.

Populāras studentu vidū ir diskotēkas Buļļu "stritā". Bieži tās tiek

rikotas slepeni, lai kopmītnu administrācija nepaspētu operatīvi rīkoties. Gluži kā karojošas nometnes — studenti un komandante. 13. aprīļa diskotēkā viņa jutusies kā ienaidnieka aizmugurē — gaidījusi, ka plīsis logu stikli no studentu — viesu solitajām granātām, ka notiks viņu rīkotās represijas pret "komeņi" — fašisti un komunisti. Skaidrs, kādā sabiedrībā mēs bijām audzināti. Saprotams, ka jauniešiem ir vajadzīgi baļļuki, atpūtas vakari un līdzīgi pasākumi, bet tomēr nevajadzētu pārvērsties no LU izglītības alkstošu studentiem par lopiem (atvainojiet!). Katra pasākuma laikā tiek izrauti slēdži, saplēsti stikli, lampas, izceltas durvis un tamlīdzīgi. Izklaidējušies studenti "nolūst" līdz pēcpusdienai, kad sākas viss no gala.

Vāja kā pavasara asni ir pašu studentu iniciatīva. Kopmītnu iemītnieku vidū populāri cilvēki — Z. Adlers, V. Kolāts, A. Gailītis — gribēja mainīt pašu spēkiem "pastāvošo iekārtu", kaut vai dibinot Studentu padomi. Gāja uz sarunām pie LU prorektora

administratīvi — saimnieciskajā darbā A. Peiča, gribēja, lai visi sanāk kopā un nolēm par varbūtējām izmaiņām. Bet uz sapulci atnāca aptuveni tik, cik normāla cilvēka rokām pirkstu. Tā ka, mīļie studētāji, nevaidsiet, ka jums ir slikta kopmītnu administrācija, kas "nevar valdīt pa vecam"(1), vai pārāk kūtri paši studenti, kas "nevar dzīvot pa vecam"(2), un noskatīties, kā "sveša cūka rakņājas jūsu pašu druvā"(3).

Bet vispār dzīve kojās ir dzīve kojās ar visiem zināmām problēmām. "Ar romantiku," kā saka rūditi kojnīki.

1,2 PSRS vēsture.

3 latv. tautas paruna.

ILZE STIKĀNE

Kā jūs domājat, kur studentam studiju laikā ir mājas? Vai tur, pie vecākiem, no kuriem viņš ir atbraucis šurp uz Rīgu? Es domāju, ka nē! Tagad studenta mājas ir kopmitnes, un pie vecākiem viņš aizbrauc tikai ciemos. Un cilvēkam mājās jājūtas kā cilvēkam. Vai to var teikt par mūsu kopmitnēm? Kur un kā pie mums ir iespējas pavadīt savus brīvos, vienmuļos vakarus? 4. stāvā ir it kā "Bekadroms" ar vienu kompjūteru, kurš darbojas, un pāris monitoriem, 3. stāvā ir it kā sporta telpa ar salauztu tenisa galdu un izlodzītu novusa galdu, 1. stāvā — it kā atpūtas istaba, 5. stāvā — aizslēgta tukša telpa, pagrabstāvā kafējnīcas telpas, kurās neko lielāku neatļauj rīkot un darīt — faktiski var teikt, ka tās netiek pilnvērtīgi izmantotas: ar lielām grūtībām paretam izdodas dabūt oficiālu atļauju sarīkot tur disenītes. Protams, nevar noliegt, ka šād tad tur notiek arī neoficiāli pasākumi, jo cilvēki vien esam. Bet vai tāpēc komandantei jāceļ tik liela brēka?

Kā varētu saimniekot un darboties paši studenti?

Šai sakarā man notika saruna ar pāris studentiem, kas kopmitnēs ir tie atbildīgākie un prātīgākie — oficiāli viņiem nav nekādu pienākumu, bet viņi dara kaut ko, lai arī citiem būtu interesanti šajās mājās. Zigurds Adlers un Vilnis Kolāts.

Runājot par dažādiem izklaidēšanās pasākumiem, Vilnim ir ideja par to, ka varētu kopmitnēs rīkot maksas pasākumus — rastos ienākumi, kurus varētu izmantot, lai kaut ko

KĀ MĒS DZĪVOJAM?

labiekārtotu, kā arī lai salabotu izlauztās atslēgas un ieliktu izsistos stiklus. Varētu rīkot regulāras disenītes ar bufeti, bāriņu, garderobi... Taču nedrīkst, uzreiz "piespiež asti".

Pagājušo gadu mums bija cita komandante — Valda Kalve. Viņa vairāk uzticējās pašiem studentiem: līdz ar to nekādi grautiņi nenotika — pa visu gadu sadauzīja tikai pāris stiklu. Bet kas notiek šogad? Kāpēc? Vai studenti pēkšņi kļuvuši citādāki? Es domāju (un ne tikai es, bet arī lielākā daļa no kopmitnēs dzīvojošajiem studentiem), ka tas tāpēc, ka komandante pārspilē un savās bailēs no studentiem sūta LŪ direktoram Peičam briesmīgi garas vēstules. Piemēram, šī mācību gada sākumā, kad notika fukšu iesvētīšana: pēc tās tika uzrakstīta liela "depeša" Peičam, kā izritinātas ugunsdzēsēju sūtienes (patiesībā bija izritināta tikai viena), sienas nosmērētas ar gūša krāsu (patiesībā — tikai uz 3 durvīm bija daži pleķi), nezin, kas sadauzīts un tādā garā. Vārdu sakot, Peičs pateicis, ka pašiem studentiem un komandantei jātiek galā ar kopmitņu problemām, "nav ko jāskraidā" pie priekšniekiem.

Galvena bēda ir tāda, ka tad, ja būtu Studentu padome, komandantei būtu lieliska iespēja visus grēkus uzvelt uz padomes pleciem.

Dažreiz rodas interesantas situācijas — kādu rītu komandante prasa dežurantei: "Kāpēc pa nakti neslēdzat ciet virtuves?" Nu, nākamajā vakarā dežurants godīgi virtuves arī aizslēdz. Bet nakti kāds grib gatavot ēst: atslēgu viņam nedod — tad nu ņem un uzlauz tās durvis. Nākamajā rītā komandante klūp vīrsū dežurantam: "Kāpēc jūs vispār slēdzat durvis ciet?" Ja jau cilvēks ir tik nekonsekvents un nervozs, tad ar viņu nekāda sadarbības nesanāk, un ideja par SP tika atmesta.

Kāda varētu būt izeja no šīs situācijas? Vilnis izteica kādu diezgan utopisku ideju, kurā tomēr būtu vērts ieklausīties — atdot kopmitnes īpašumā vienam konkrētam cilvēkam, kurš ir

spējīgs sadarboties ar citiem — tad šis cilvēks (no sevis varu piebilst, ka vēlams kāds stabils, mierīgs virieša cilvēks) būtu spiests kaut ko organizēt, sadarboties ar studentiem, un rezultātā būtu gan vilks paēdis, gan kaza dzīva. Cits, reālāks viedoklis ir tāds, ka pašlaik neko nevar darīt, bet nākošajā gadā vajadzētu komandanta palīgu jeb nakts komandantu no pašu studentu vidus, kā tas bija pirms dažiem gadiem.

Runājot par studentu "cucisko" dzīves veidu, Zigurds un Vilnis domā tā, ka pieeju var atrast lielākajai daļai no izklaidēties gribētājiem, pat piedzerušiem. Un ar to vislabāk var tikt galā pašu spēkiem, bez komandantes modrās acs un drošās rokas. Bez tam, tās lielākās cūcības netaisa visi studenti — tādu, kas savas pusdienas un vakariņas atstāj uz kāpnēm un citās sabiedriskās telpās, ir pavisam ne daudz — kadi pieci vai seši. Arī stiklu un durvju daudzītaji ir nedaudzi un ziņāmi. Pārējie uzvedas solidi.

Sāpīgs ir jautājums par finansēm — 3. stāva gaitenim, piemēram, jau sen bija nepieciešams remonts. Nesen uz tā sienām kāds gudrinieks atstāja uzrakstu: "Привет классным девочкам от крутых парней. Любите нас как мы вас". Un tagad visiem 3. stāva iemītniekiem jāmaksā 250 rubļi par remontu, kas bija jāveic jau sen. Daļa jau ir samaksājuši. Es domāju, ka ar to būtu pietiekoši, lai uzskatu kaut ko reālu, piemēram, kaut vai nokrasotu sienas gaiteni.

Divus mēnešus nebija silta ūdens. Kāds tam bija attaisnojums? Ja tāds bija, tad kāpēc mēs par to netikām informēti?

Tā nu, luk, grozies kā gribi, bet tik un tā slikti — spiež samus tā gulta cietā...

ARĪ STUDENTS IR CILVĒKS — ARĪ VIŅŠ GRIB NE TIKAI ĒST, BET ARĪ DZĪVOT

"Universitātes Avīze" redakcijai uzdāvēti akadēmiskās vienības "Rāmava" Toronto nodaļas pārstāves Gunas Ikonas dzejoļi. Tie ir pirmpublicējumi.

Guna Ikona studējusi dabaszinības Latvijas Universitātē (1941/44), līdztekus mācoties L. Svempa mākslas studijā un Dr. Z. Mauriņas literārajā studijā. Pēckara Vācijā turpinājusi studijas Tībingenas universitātē un arī Eslingenas mākslas skolā pie prof. L. Liberta.

Dzīvo un darbojas Toronto. Mācījusi latviešu literatūru TLTA ģimnāzijā; žurnāla "Sikumi" redaktore (1973/84). Ir DVM literārā redaktore. Raksta apceres par literatūru un mākslu trimdas periodikā. Pieder LPB, Can. Poet. Ass. māksl. vien. LATVIS un Colour and Form Ass.

Iznākuši: 3 dzejkrājumi (divi ar autores ilustrācijām): šogad publicēs dzejoļu krājumu DIARY OF THE DARK TONES. Dzejoļi publicēti Kanādā, ASV, Eiropā, Austrālijas literārajos žurnālos un antoloģijās. Dzejoļi komponēti un godalgoti.

Piedalījies: LATVIS, Dziesmu svētku, Kultūras Fonda un Col.&Form izstādēs. Darbi apbalvoti — 1986. g. Dziesmu svētku izstādē Toronto atzinības raksts par grafiku. 1990. g. LATVIS 35 gadu jubilejas izstādē LNAK pirkuma balva par darbu Mūsu Saule.

Nešaubīgi tic Latvijas brīvai nākotnei.

Likums

Lai dzelzs laptu
par tēraudu,
tam jārūdās,
jāzcieš moks:

un tikai tā — daiļā dāma —
ari tu kļūsi
par savu un
savas tautas karognesēju.

Nervi virvju stiprumā,
sirds sit sīkstuma takti
un drosmei par ceļrādi
Jānuguns plivo

augstās kārts galā.

Sarasotā (Floridā) februāri

Kaut kur vēl ir vasara —
aiz nebeidzamiem
Kanadas sniegiem un sala —
apziņa, ka kaut kur vēl ir
vasara, kas — varbūt — mani gaida
(kā tālas flautas skaņas
lēnitiņām pietuvojas).

No cikla "Dziesmiņas dzīvniekiem"

Lielumu, dižumu
mums patīk redzēt mazu —
turēt rokā
porcelāna ziloniti.

* * * * *

Kaķi gan nav
tik vareni kā vaļi,
vai nilzirgi,
bet viņu vingrums
žiglums un neapreķināmais
šarms cilvēku savaldzina.
Un, ieskaties —
Ēģiptes templi, dzungļu mistērijas
atspulgo viņu acis.

Kleopatras nāve

Viņas grēki bija neskaitāmi
par daudz, lai visus tos iegravētu
senos hieroglifos: pēc mīlas nakts
skaisto vergu liekāt pārnest
pār bordu jūrā, lai nebūtu neērti skaudrā dienas gaismā
saskatoties un neciestu viņas
karaliskā cieta.

Un nozālot savu vīru/brāli,
jo pagalam apnicis paciest
viņa nemākulīgos glāstus —
un kur nu vēl stulbos jokus!

Ne miluļi, ne draugi — tikai cūska
klusī palīdz izbēgt sodam,
publiskai nāvei, sausmām, kad
Valdniece — par apsmieklu visiem —
pārvērstos verdzenē.

Tik Sfingsa visā norauģās stingušu skatu.

GUNA IKONA

Tagad

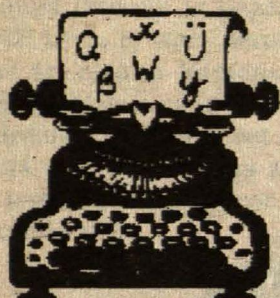
Karš, bads, nāve —
lielie trīs,
to vielā nu ikdienība
aizjāj uz ēzeliša.

LU Kristīgās Studentu Biedrības sekretāre JOLANTA APINE

DIENAS, KAS SAKĀRTOJA MANU DZĪVI

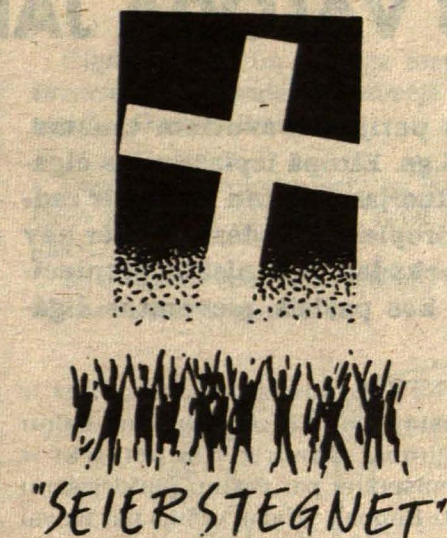
Šajās Lieldienās pilsētas Lillehammeras ielās parādījās daudzi gados jauni cilvēki. Viņu atrašanās šeit nebija saistīta ar kādām sportiskām aktivitātēm 1994. gadā gaidāmās Olimpiādes sakarā. Viņi bija pulcējušies Ziemeļvalstu kristīgo studentu konferencē, kuras norises vieta bija Lillehammeras vidusskola. Tajā piedalījās arī 10 studenti no dažādām Latvijas augstskolām, kuri pārstāvēja Latvijā šobrīd divas kristīgas studentu organizācijas - LU Kristīgo Studentu Biedrību un Latvijas Kristīgo Studentu Brālību.

Vēriģiem lasītājiem uzreiz radies jautājums - vai gan lielu masveida pasākumu organizēšana atbilst Baznīcas kalendāra noteiktajam dzīves veidam, jo pirms Kristus augšāmcēšanās svētdienas mēs, kristieši, pēdējo nedēļu cenšamies pavadīt klusī, bez īpašām aktivitātēm, domājot un apcerot Golgātas notikumu Lielajā Piektdienā. Tādēļ es sāksu stāstīt par pasākumu Lillehammerā ar mājupceļu. Mēs braucām autobusā kopā ar somu studentiem un viens pēc otra nēmām rokā mikrofonu, lai stāstītu par savu pieredzi konferencē. Un visai bieži tika teikts, ka Lillehammerā pavadītājās dienās bija iespējams būt vienatnē ar Dievu, lūgt, gūt mieru dvēselē un domās sakārtot savu dzīvi.

(Nobeigums no "UA" Nr. 9)

naval engineering: kuģniecības inženierzinātnes
nuclear engineering: atomkodola inženierzinātnes
numerical analysis: skaitliskā matemātika
nursing: māsu zinātnes, slimnieku kopšanas zinātnes
office administration: biroju vadības (saimniecības, administrācijas) zinātnes
operations research: saimniecības sistēmu pētniecība
oriental studies: austrumzemju zinātnes

Kaut ko tamlīdzīgu panākt ikdienā ir visai grūti. Tādēļ es gribētu uzsvērt, ka konferencē bija organizēta ar mērķi vērst mūsu uzmanību cilvēces galvenajam notikumam - Kristus krusta nāvei, kurā sakņojas arī visa mūsu dzīve.

Mūsu rīti sākās ar lūgšanu Lillehammeras baznīcā, kura atradās turpat 100 metrus no mūsu apmešanās vietas - vidusskolas. Tad bija kopīgas brokastis, pēc kurām mēs varējām apmeklēt Bībeles stundu. Tās tēmas atbilstoši konferences dienām bija sekojošas: "Krusta mistērija", "Krusta spēks", "Kristus ciešanas", "Augšāmcēšanās uzvara".

organic chemistry: organiskā ķīmija
personnel administration: personāladministrācija
pharmacy: farmācija
pharmacology: farmakoloģija
philosophy: filozofija
physical education: fiziskā audzināšana
physics: fizika
physiotherapy: līzioterapija
political economy: politiskā ekonomija, tautsaimniecība
political science: politiskās zinātnes
premedical: medicīnas ievadkurss
psychology: psiholoģija
public health: tautas veselības kopšana
social science: sociālās zinātnes, sabiedriskās zinātnes
social welfare: sociālaprūpe, sociālā aizsardzība, valsts aprūpe
social work: sociālās palīdzības zinātnes
sociology: socioloģija
soil management: agronomija, zemes

Tuvojoties pusdienas laikam, braucām kalnos slēpot. Tie, kuri palika pilsētā, varēja pavadīt laiku vienatnē vai arī apmeklēt kādu semināru. Vakarā notika kopīga tikšanās skolas zālē, kuras nozīmīgākā daļa bija lekcija. Turpat arī bija novietots grāmatu galds, kur varēja iegādāties kristīga satura literatūru.

Konferences kulminācijas brīdis man šķita Lielās Piektdienas vakars, kad pēc dievkalpojuma mēs devāmies lāpu gājienā pa naksnīgajām Lillehammeras ielām. Mēs apstājāmies pie pilsētas slimnīcas, Olimpiādes centra mājas un pilsētas komūnas (pārvaldes), lai lūgtu par to...

Sestdienā pagāja klusās pārdomās, lūgšanās, vakarā bija norvēģu garīgās mūzikas koncerts.

Svētdienas rītā, pavisam agri mani pamodināja vārdi: "Kristus ir augšāmcēlies". Un mēs devāmies uz baznīcu, lai aizdegtu svečiti un apsveiktu viens otru ar šo viscerīgāko ritu, ko Dievs devis cilvēkiem.

Visbeidzot jāsaka, ka mājās es atgriezos ne tikai ar iespaidiem par brīnišķīgo Norvēģijas dabu, bet arī ar skaidrāku pārliecību par Kristus un ticības nozīmi manā dzīvē. Viņš ir visa mana dzīve, dzīve zem Krusta zīmes.

saimniecība
special education: specializētā pedagogija, īpatnējo bērnu pedagogija
speech: retorika, runas zinātnes
speech therapy: runas terapija
structural engineering: struktūru inženierzinātnes
surgery: ķirurgija
surgical nursing: ķirurgijas māsu zinātnes
surveying: mērniecība
textiles and clothing: tekstiliju un apģērbu zinātnes
textile trade: tekstiltirdzniecība
theology: teoloģija
theoretical mechanics: teorētiskā mehānika
traffic engineering: satiksmes inženierzinātnes
urban engineering: pilsētu inženierzinātnes
urban planning: pilsētu plānošana
veterinary medicine: veterinārmedicina

MARKETTA OLLIKAINEN

No somu valodas tulkojusi ILZE JOZEPA

ČIGĀNU VALODA JĀPĒTA...

No valodas pētījumu avotiem zināms, ka kādreiz 15.gs. Eiropā izplatījušies čigāni nākuši no Indijas un viņu valoda ir radniecīga indoeiropiešu valodām. Tomēr nav nodibinātas nekādas zinātniskās pētniecības iestādes, kas pašlaik pievērstos čigānu valodai.

Čigānu valodas indoeiropiskās saknes atklāja 18. gs. beigās. Kā stāsta, kāds ungāru students Stefans Valui 1763. g. izdomāja, ka Leidenes universitātē mācītā indiešu valoda viņam atgādina dzimtā novada pilsētā Gionā dzīvojošo čigānu valodu. Valui iemācījās Indijā lietoto sanskritu un, atgriezies mājās, viņš spēja brīvi sarunāties ar dzimtās pilsētas čigāniem.

Pēc pašreizējiem pētījumiem čigānu valoda attīstījās kā izkoksne Gangas ielejā, Centrālajā Indijā, vēlākais apmēram 300 gadus pr. Kr., bet domājams pat daudzus simtus gadu agrāk.

No DA Indijas valoda kādreiz ir apstājusies ZR un Z Indijas kalnu rajonos. Gandrīz visi pētnieki ir vienprātis par čigānu pārklejošanu līdz Eiropai. Strīdas vienīgi par to, vai viņi nākuši no ZR vai Centrālās Indijas, jo viņu valodā ir daudz aizgūvumu no ZR Indijas valodām.

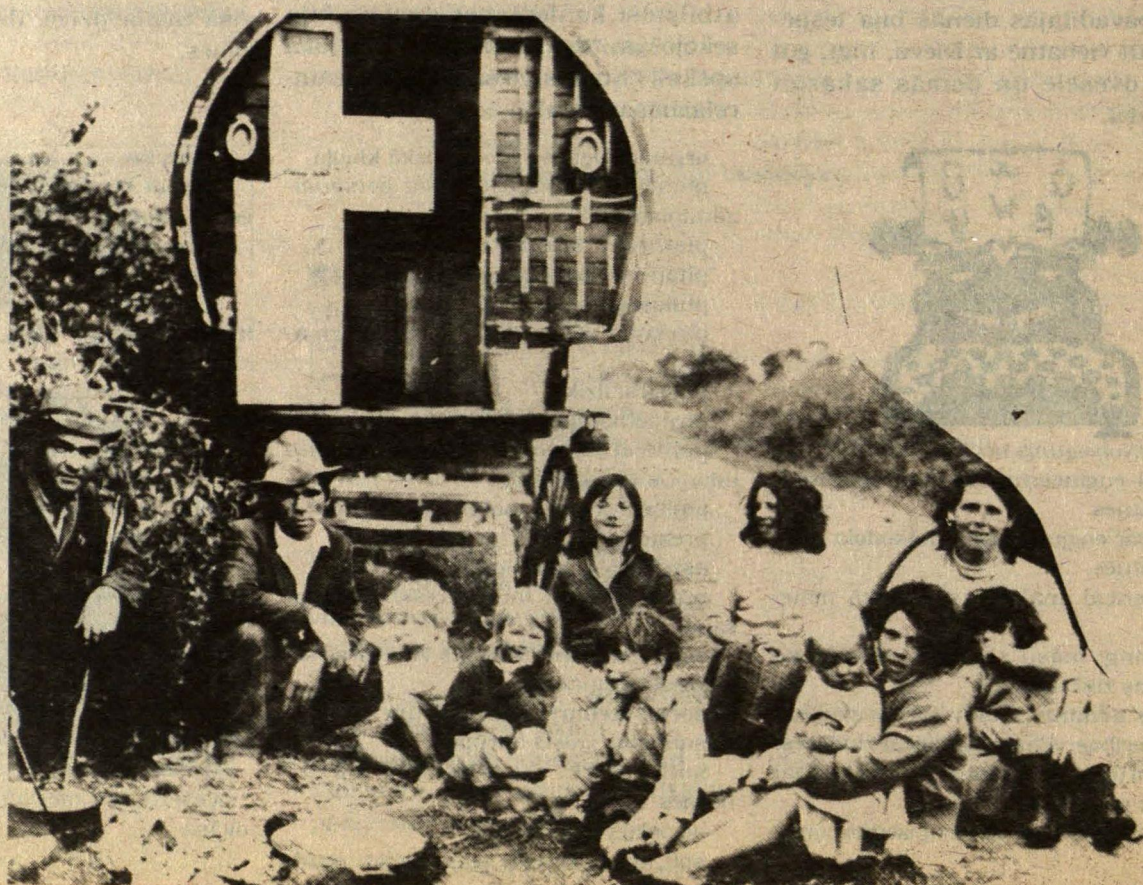
Čigāni dzīvoja ZR Indijā un arī Pakistānā jau daudzus gadsimtus pirms virzīšanās tālāk. Pirmās nedrošās ziņas par čigānu klejojumu nāk no 5.gs. Afganistānas. Drošākas ziņas - tieši no Konstantinopoles, kur tie ieradās 9.gs. Balkānos tie, acimredzot, dzīvoja diezgan ilgi, jo pirmās ziņas par to parādīšanos Viduseiropā ir 15.gs. Lielā klejojuma laikā čigānu valodā aizkērās daudz aizgūvumu no

mītņu zemju valodām. Eiropā tā bija grieķu un dienvidslāvu valoda.

Par čigānu valodu ir maz pētījumu. Helsinku universitātē šo procesu kavē tas, ka studentiem nav saskares ar dzīvu valodu. Pētniekiem vajadzētu nākt no pašu čigānu tautas. Vienīgais jaunākais pētījums šodien ir 1972. gadā izdotā čigānu valodas etimoloģiskā vārdnīca kā arī šī paša autora licenciāta darbs par Somijas čigānu valodas saknēm par Vesturī: autors studējis sanskritu Helsinku universitātē. 1982. gadā ir izdota čigānu ābece, bet 1987. gadā - lasāmā grāmata.

Agrāko laiku pētnieki lielākoties nav ieguvuši akadēmisko izglītību filoloģijā. Tie bijuši mācītāji, vēsturnieki un vienkārši entuziasti.

Pašlaik Helsinkos ir iespēja mācīties mūsdienu Indiešu valodas, kurām pieskaitāma arī čigānu valoda kā izvēles priekšmets, taču studenti nav ieinteresēti. Pirmis pāris gadiem čigānu padome izstrādāja priekšlikumu, ka čigāntus šajā specialitātē vajadzētu pieņemt ar atvieglotiem noteikumiem

(protams, tos, kuri beiguši ģimnāziju ar tiesībām iestāties augstskolā). Tas dotu iespēju čigānu jauniešiem pašiem attīstīt savu kultūru un dzīves stilu, jo somiem par to nav nekāda interese. Bet universitāte tomēr nepieņēma šo lēmumu.

1986. gadā Sarajevā (bijušajā Dienvidslāvijā) sapulcējās lietpratēju grupa, lai spriestu par vienotas čigānu valodas standarta radišanu. Par sasniegumu atzina vienotas rakstības radišanu, pareizrakstības programmas izveidošanu zinātniskās terminoloģijas standartizēšanu.

Čigānu valoda ir piemērota ikdienai. Pamatmācības čigānu skolās tajā var mācīt bez grūtībām. Tās rodas, kad nepieciešami tehniskāki vārdi, kā reizināšana, dalīšana un saskaitīšanas likumi. Kā čigāniski izskaidrot kompjūtera darbību?

Čigānu valoda ir saglabājusi savu dzīvotspēju un līdz pat mūsdienām nonākusi bez īpašas kopšanas. Nav traucējis pat klejotāju dzīvesveids un tautas sadrumstalotība pasaulē. Eiropā runā 3 čigānu dialektos, kas iedalāmi vietējās izloksnēs. Lovari un kalderas dialektu runā Vidus un Ziemeļeiropā. Romungu dialekts ir retāks un to runā vairs tikai Slovākijā, Rumānijā un bijušās Dienvidslāvijas teritorijā. Dažādās izloksnēs runā arī vienā apgabalā mītošie ļaudis. Un visi parasti pārzina vairākas izloksnes, jo pamatvārdu krājums pārsvarā palicis gandrīz tāds pats.

Tieši pēdējos gados čigānu valodas prasmes līmenis ir pazeminājies. Daudzi bērni to vairs nerunā. Izmainījies arī čigānu kopienu statuss, pārmainot dzīves vietu - no kulbas uz daudzdzīvokļu namu. Bet vienlaicīgi Somijā un citās Eiropas zemēs pieaug pašu čigānu interese par savu tautu un valodu.

Anekdotēs iz čigānu dzīves

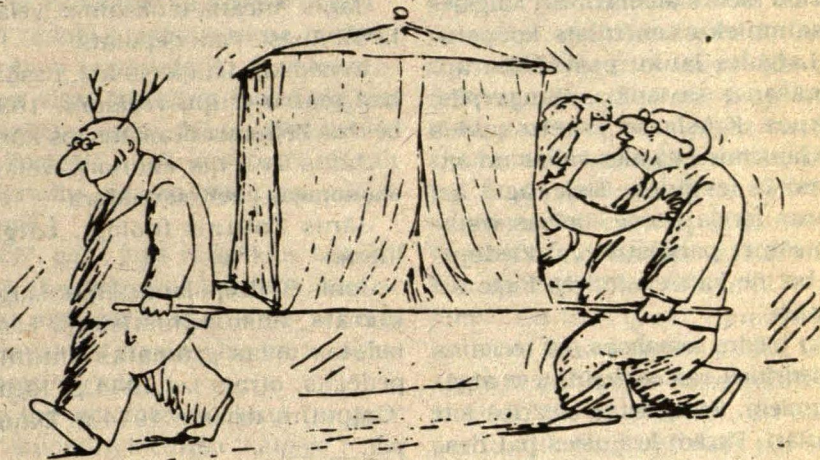
Čigāns Brencim nozaga zirgu. Brencis pēc pusgada to apzīmēja un atpirka. Dumais Brencis!

Čigāniete: - Augstā vietā tu stāvi, lielu godu tev rāda, bet tavā pagātnē...

Deputāts (pārtraukdams): - Paldies, paldies, pietīks...

Jaunkundzes, pastaigādamās laukos, satiek kādu čigānu, kurš nes kazlenu. Viena no viņām saka savām draudzenēm: - Cik tas miļš, bet viņam nav vēl radziņu...

- Tie nāks, kad viņš būs precējies, - atbild nesējs.

Čigānpuika satiek otru viņa vecuma knēveli.

- Saderēsim, ka tu nevari apēst tukšā dūša divus ābolus.

- Ah! Liela lieta - it kā jūra būtu jāizdzer!

Puika apēd pirmo ābolu, bet čigānēns saka: - Tagad tu vairs nevari apēst otro tukšā dūša, jo tu jau kaut ko esi ieēdis.

Čigāns brauc nakti pa mežu un uzbrauc virsū policistam tā, ka tas iekrīt grāvī.

Policists: - Vai tu nezini, ka, pa nakti braucot, jāpiekar lukturis?

Čigāns: - Ak, ko nu, kungs, mana ķēve tik un tā ir akla.

Kādu čigānu konvoja apsardzībā ved pa ielu. Preti nāk otrs čigāns un jautā:

- Ei, kaimir, kur tu dodies?
- Vai neredzi - uz medībām!
- Un kur tad tavs ierocis?
- Rau, tur, aiz muguras, nes.

- Aizdod man 100 latus!
- Ko tu man dosi pretī?
- Parādzīmi.
- Bet, ja tu naudu neatdosi?
- Tad tu neatdod man parādzīmi.

- Roma, vai tu guli?
- Nu?
- Aizdod man 5 ruble.
- Es jau sene gule.

No žurnāla "HO - HO". 1927. gads

- Bet tā jau ir vistīrākā miglas pūšana, Bill! Visi taču zina, ka tu neproti lasīt.

Vidzemi, lai nopelnītu savas maizes rīcienu..."

Ari biedrības biedru savstarpējā sadzīve internātā un biedrībā nerit gludi ne tikai spiedīgo materiālo apstākļu dēļ. Ir nesaskaņas statūtu, darbības programmas izstrādāšanā, dialekta lietošanā. Nelielu lomu te spēlē tas apstākļi, ka starp "Latgales" biedriem ir aktīvi nelegālās literatūras izplatītāji un komjaunatnes biedri, kuru domāšanas veids un sadzīves organizēšanas darbs atšķiras no pārējo biedru dzīves ideāliem. Aktīvs komunistisko ideju propagandists bija "Latgales" biedrs B. Kudelko, kurš 1939.g. no internāta pārgāja dzīvot tā paša nama (Ganību dambis 15) 40.dzīvokli.

Lai izprastu to laiku studentu dzīvi un latgaliešu samērā lielo nošķirtību un vienlaidu spītu, pat iecirtību apšaubāmu etnisko īpatnību uzsveršanā, ko šodienas acīm varētu saukt arī par tukšu lepību vai pat muļķību, jāpiemin ka, piem., biedrības 5 gadu jubilejas atzīmēšanai biedrības sasnāsmē apspriests jautājums par baznīcas apmeklēšanu kā jubilejas pasākumu, un nobalsots: par ieašanu uz baznīcu 5 balsis, pret 26, atturējušies 4. Par alkoholisko dzērienu lietošanu jubilejas kopmielastā aina šāda: par - 15 biedri, pret 9, atturējies 1.

Reliģijas un it īpaši katolicisma pozīcijas Latgales reģiona studentu saimē vēl ir stipras. Piederība pie kādas ticīgo konfesijas biedrības biedru personu aptaujas anketās īpaši izdalīta. Par ticības lielo lomu te var liecināt tas, ka pat vēlākie padomju aktīvistu attiecīgās anketas punktus aizpildījuši kā pārliecināti ticīgie (katoli).

Par viesiem tai pašā jubilejas reizē pieņemts lēmums uzaicināt rindu latgaliešu izcelsmes skolu direktoru, ministru, saeimas deputātu u.c. redzamu "buržuāzijas" ievērojamu darboņu, bet, divainā kārtā, izbalsots uzaicināt latgaliešu rakstnieku A. Sprūdzu. Un tas dialekta nelietošanas dēļ! Garas debātes biedrībā izcēlušās izloksnes lietošanas lietā vispār. Iekšējie biedrības dokumenti rakstīti

dažādi, lielākoties tomēr dialektā.

Nesaskaņas rīcības programmas izstrādē, galvenokārt par pievienošanas kopējai studentu vienību savienībai, tad vēl pieminētā latgaliešu izloksnes lieta, un rezultātā visi literāti principiālu iemeslu dēļ, aizstāvojot literāro valodu, izstājas no biedrības (A. Rudusāns, J. Klidzējs, bet A. Sprūdžs jau nedaudz agrāk). 1937./38. māc. gadā biedrība pārdzīvo reālas briesmas likvidēties. Tomēr biedrības desmit gadu pastāvēšanas svīnībās apsveicēju vidū ir arī "Latgalei" naidīgi noskaņotas korporācijas - tātad radoši literārā saikne biedrus saturējusi organizācijā, un neskatoties uz visai trūcīgiem materiālajiem apstākļiem, spēju dzīvot. (Statūti tomēr koriģēti un 2. semestri oficiāli apstiprināti, par ko bija runa raksta sākumā.)

1937. gads bijis ražīgākais Universitāti absolvējošo biedrības biedru skaita ziņā, šai gadā studijas sekmīgi nobeiguši 6 "Latgalēs" biedri, tai skaitā Jānis Ancāns.

Ko tad nozīmīgu veikusi "progresīva" studentu biedrība "Latgale"?

Latgalē biedrība rīkojusi klasiskās un tautas mūzikas koncertus lielākoties operas solistu izpildījumā, teātra izrādes.

Sarīkots Franča Trasūna 10 gadu nāves dienas atceres vakars ar koncertprogrammu 1935.g. 6. aprīlī un Pētera Miglinika piemiņas vakars ar Antona Rupaiņa vēsturiskās drāmas no Latgales pagātnes "Kad pirmie gaiļi dziedāja" izrādi.

Starp citu, interesants fakts, ka koncertu izrādēm biedrībai "Latgale" komponists Jānis Norvilis komponējis dziesmu ar J. Klidzēja tekstu "Jauniešu balsis" (kviti par tiesību nodošanu uz dziesmu studentu biedrībai komponists parakstījis 1939.g. 27.apr.).

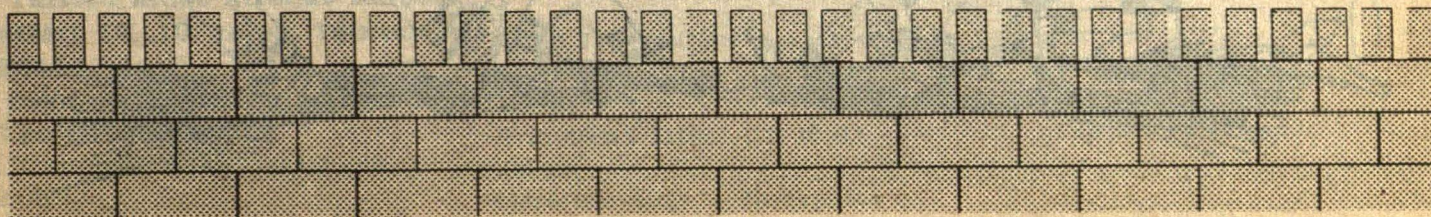
Taču atcerēsīmies, ka studentu korporācijas, saskaņā ar statūtiem, ir slēgtas organizācijas, t.i., rūpējas tikai par savu biedru labklājību.

Tāds īsumā ir nozīmīgākais Latvijas Universitātes studentu biedrības "Latgale" biedru veiktais, kura

tālāko piepildījumu vēlāk redzam pirmo padomju un partijas aktivistu darbā Padomju Latvijas pirmajā gadā. Nezinu, vai kāds bijis nacionālais partizāns.

Šī rakstiņa nolūks, kā jau teikts, ir ierosināt dažādu nozaru speciālistus pievērsties pirmskara gadu biedrību izvērtējumam Latvijas kultūras un saimnieciskajā dzīvē. Visi mūsu saimnieciskie darbinieki, sākot no žurnālista līdz veterinārārstam ar pavisam retiem izņēmumiem bija kādas biedrības biedri, šādā kontekstā veidoja nācijas, tautas, valsts un visas pasaules seju. Piemēram, A. Caunes grāmata "Rīga zem Rīgas" kļuva par deficītu. Bet, ja mums būtu zināma tāda pavisam nedzirdēta "Latvijas akadēmiski izglītoto sieviešu biedrība" (kas reprezentēja Latviju "International Federation of University Women"), tad lasītājs varbūt sameklētu šīs biedrības izdevumu - "Zinājums", un 1934.g. okt. numurā izlasītu, lai A. Caune neņem jāunā, labāku apskatu par senās Rīgas mūriem un torniem. Un ne tikai tur, un ne tikai par to. Cik daudzreiz mēs jau sen zināmo esam spiesti atgremot, šķiest spēkus veltī. Daudzām šodienas biedrībām un fondiem būtu ko mācīties kaut vai savu statūtu formulēšanā, piem., no atturības biedrības "Auseklis", Latvijas pilsētu savienības utt.

Lai atļauts piesaukt bibliotekāra Misina spārnotos vārdus-meklējiet rakstos! Meklējiet un atradīsiet! Ar to jūs nāksit talkā kultūrvēsturei un, ja ne cits, tad kāds muzejs vai fonds jūs uzklaudīs-mums visiem viens ceļš zem saules ejams.

VIVITA GALEJA (107.c.) korp! Dzintra

I VISLATVIJAS KORPORĀCIJU FUKŠU SPORTA SPĒLES

Notikušas I Vislatvijas korporāciju fukšu sporta spēles, kuras organizēja korp! Dzintra. Pavisam piedalījās 14 korporāciju komandas. Studentiem tās bija Talavia, Gersicania, Fr. Lataviensis, Beveronija, Fr. Imantica, Patria, Lettgallia, Fr. Academica, bet studentēm — Varavīksne, Selga, Gundega, Daugaviete, Imeria un Dzintra. Spēļu programmā bija 3 disciplīnas — basketbols, virves vilkšana un stafete. Sacensību uzvarētāju noteica rezultāti visos trijos sporta veidos.

Sporta svētki sākās ar basketbola turnīru, kuram lielākā daļa komandu bija īpaši gatavojusies. To vislabāk varēja vērot fināla spēlēs, kur savā starpā satikās studentu korp! Lettgallia un Beveronija un studentēm — Dzintra un Varavīksne. Jāpiezīmē, ka abu finālspēļu galīgo rezultātu noteica tikai pēdējās minūtes, pat sekundes un veiksmīgākās izrādījās Beveronijas un Dzintras komandas. Taču aizraujošas bija ne tikai finālspēles, bet arī pārējās turnīra spēles, īpaši starp studentu korporācijām. Kā jau sievietēm, katrai korporācijai bija izdomāta kāda taktiska viltība un netrūka arī emociju, kuru rezultātā pat tiesnešu svilpe nevarēja apstādināt cīņu. Studentu korporācijām spēļu gaitu noteica taktika, ātrums un izveicība.

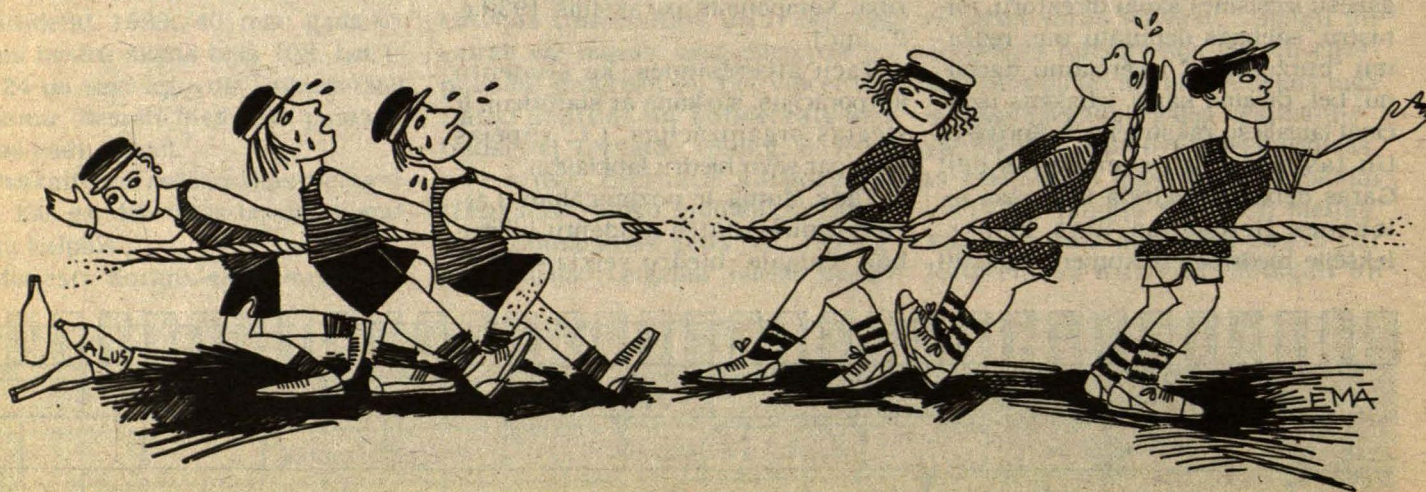
Nākošā spēļu disciplīnā bija virves vilkšana. Šoreiz studentu korp! no studentu korp! ne ar ko neatšķīrās, notika klusa spēka cīņa. Klusa tāpēc, ka spēks bija sakoncentrēts spēcīgajās rokās, vingrajās kājās un piepūstajos vaigos. Tātad arī emocijas bija iekšēji jāapslēpē, ko nebūt nevarēja teikt par skatītājiem un tātad arī līdzjutējiem, kuri bija izskrējuši

cikstēšanās laukuma centrā un blāva, spiedza, sita noteiktu ritmu un visādi citādi morāli atbalstīja savējos. Tādējādi spēcīgākā studentu korporāciju vidū izrādījās Beveronija, bet studentēm — Selga. Vēlāk gan Selgas meitenes teica, ka uzvarējušas ne tikai pateicoties spēkam, bet arī taktiskajai viltībai un uzreiz arī piebilda, ka, ja vajagot spēcīgas rokas, viņas neatteikšot un bija lepnas par savu uzvaru.

Pēc emociju pārpilnās virves vilkšanas sacensības iekarsušie skatītāji un līdzjutēji atbrīvoja laukumu, jo sākās sporta spēļu noslēdzošais posms — jautības stafete, kurā bija jāparāda tādas jaunam cilvēkam nepieciešamas īpašības kā izveicība, ātrums, lokanība, atspere un, protams, arī atjautība. Katram dalībniekam bija jāizpilda noteikts stafetes posms. Lokanākais ripināja ar roku pildbumbu, atspereīgākais lēca ar maīsu, izveicīgākais atmuguriski ar pēcpusi stūma pildbumbu, bet divi pēdējie izpildīja braucienu ar rolopēdu, kur tiesām ir nepieciešama atjautība, un visiem kopā bija nepieciešams ātrums, kas arī noteica gala rezultātu. Šoreiz ātrākie starp stu-

dentu korporācijām izrādījās Fraternitas Imantica, bet studentēm — Dzintra. Tā tiesām bija īsta jautības stafete, jo jautri bija ne tikai dalībniekiem, bet arī skatītājiem, kuri to visu vēroja no malas un smējās, vēderus turēdami. Tā kā neviens citvēks neesot ideāls, vienam otram dalībniekam pietrūka kāda nepieciešama īpašība, un tad nu arī vajadzēja izlidzēties kaut kā citādi — kā nu katrs mācēja.

Tā kā stafete bija noslēdzošais posms sacensībās, tai sekoja rezultātu kopsavilkums un absolūto uzvarētāju apbalvošana. Starp studentu korporācijām veiksmīgākā izrādījās Beveronija, bet studentu korporācijām tā bija Dzintra. Taču zaudētājos nepalika neviens, jo galvenais mērķis bija sasniegts — tā bija kopības sajūta, ko visas korporācijas apliecināja ar kopīgu dziesmu "Ak, vecā bursu greznība", kuru dziedot dalībnieki un līdzjutēji, apli stāvot, bija apskāvuši viens otra plecus. Tikai vēlāk varēja just patikamu nogurumu kā pēc labi padarīta darba, un prātā nāca doma, kā sādi fukšu sporta svētki varētu kļūt par tradīciju, kuru gadu no gada vajadzētu pilnveidot.

K. I. LŪCLJA

TAS JĀREDZ SAVĀM ACĪM

"Es nebiju domājis, ka Itālija uz mani atstās tik spēcīgu iespaidu," saka Uldis Alksnis no Universitātes Tūristu kluba.

"Tā mēs dažkārt Latvijā domājam — viņi, tur, tā makaronu tauta. Bet es itāļus ieraudzīju kā dziļu kultūras tautu. Romas impērijas laiki, šķiet, uzliek itāļiem tādu kā pienākumu. Varbūt tas jau ir gēnos ierakstīts.

Es pārliecinājos, ka Vatikāns ir jāredz savām acīm. Jāizjūt tā kupolu varenums un cilvēka niecīgums. Venēcija ir jāredz savām acīm. Jāizjūt pilsēta, kurā nav ielu. Pizas tornis jāredz savām acīm. Tā slīpums ir maģisks tikai klātbūtnē."

Universitātes Tūristu klubs no divi nedēļu ilgā brauciena uz Itāliju atgriezās pavisam nesen. "Universitātes Avīzes" slejās vēl ceram pastāstīt par ceļā pārdzīvoto. Bet tikmēr tūristi aicina jaunās tālēs. Parasti viņi brauc uz kādu tautas sporta pasākumu: maratonu, skrējieniem. Aicina līdzīvisus, gan skrējējus, gan viņiem līdzījutējus un vienkārši ļaudis, kuriem zeme zem kājām aicina doties ceļā. Virzoties uz gala mērķi, pa ceļam tiek apskatītas daudzas jaukas vietas. "Ja tu esi vienreiz kaut kur bijis, tas nenozīmē, ka tu to esi redzējis," saka Uldis Alksnis. "Iespējams, ka ir daudzi, kuriem patīk izskriet cauri pus Eiropai ar autobusu un tad pavadīt dažas dienas, piemēram, Parīzē. Bet mēs tā nedarām. Mēs cenšamies apskatīt kādu pilsētu Polijā, Čehoslovākijā, Ungārijā, Vācijā un visur citur, kur braucam cauri, lai ceļojums būtu pēc iespējas pilnvērtīgāks.

Kad nonākam pasākuma vietā, tad reti tur notiek tikai viens lielais maratons, kurš, protams, ne visiem ir pa spēkam. Blakus tam ir dažādi mazie skrējieni, kuros var piedalīties arī bez īpašas sagatavošanās."

Tuvākajā laikā jūs varat pievienoties tūristiem viņu ceļos:

SVARĪGĀKĀ ZIŅA: TIKAI UN VIENĪGI UNIVERSITĀTES ĻAUDĪM (studentiem un pasniedzējiem) Tūristu klubs sniedz 10% atlaidi.

Tūristu klubs atrodas Raiņa bulvārī 19, 10. telpā. Tālrunis 223114.

09.05.93. MINHENES maratons, 10 km un 5 km skrējieni.

Brauciena laiks: 04.05. 93. — 12.05.93.

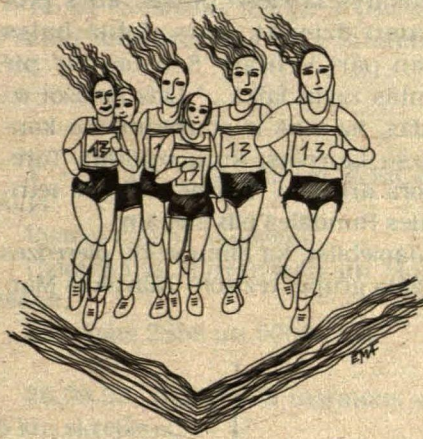
Maršruts: Rīga — Budapešta — Bratislava — Prāga — Minhene — Nirnberga — Drēzene — Vroclava — Varšava — Rīga.

Izmaksas: 95\$ un 17,5 Ls.

23.05.93. HAMBURGAS maratons. Brauciena laiks: 18.05. 93. — 25.05.93.

Maršruts: Rīga — Varšava — Berlīne — Potsdama — Hanovera — Hamburga — Berlīne — Varšava — Rīga.

Izmaksas: 85\$ un 17,5 Ls.

29., 30.05.93. EIROPAS čempionāts veterāniem skrējienos pa šoseju (pusmaratons un 10 km) un 30 km soļošanā.

Brauciena laiks: 26.05. 93. — 2.06.93.

Maršruts: Rīga — Varšava — Vroclava — Prāga — Rīga.

Izmaksas: 48\$ un 15 Ls.

05.06.93. BONNAS maratons un tautas skrējieni pa pilsētas ielām 04.06. 93.

Brauciena laiks: 01.06.93. — 09.06.93.

Maršruts: Rīga — Budapešta —

Bratislava — Prāga — Nirnberga — Frankfurte — Bonna — Hanovera — Potsdama — Berlīne — Varšava — Rīga.

Izmaksas: 95\$ un 17,5 Ls.

19.06.93. LEIPCIGAS pusmaratons un 2 km skrējieni.

Brauciena laiks: 16.06. 93. — 22.06.93.

Maršruts: Rīga — Varšava — Vroclava — Drēzene — Leipziga — Potsdama — Berlīne — Varšava — Rīga.

Izmaksas: 75\$ un 16 Ls.

10.07.93. NIRNBERGAS maratons, pusmaratons, 10 km un 1 km skrējieni.

Brauciena laiks: 05.07. 93. — 13.07.93.

Maršruts: Rīga — Prāga — Minhene — Nirnberga — Drēzene — Vroclava — Varšava — Rīga.

Izmaksas: 95\$ un 17,5 Ls.

09.—11.07.93. BUDAPEŠTA — starptautiskās sacensības vieglatlētikā veterāniem. Plaša sacensību programma.

Brauciena laiks: 06.07. 93. — 13.07.93.

Maršruts: Rīga — Budapešta — Krakova — Varšava — Rīga.

Izmaksas: dalībniekiem 55\$ un 15 Ls, līdzjutējiem 45\$ un 15 Ls.

24., 25.07.93. PAVO NURMI maratons Turku, Somijā.

Brauciena laiks: 21.07. 93. — 26.07.93.

Maršruts: Rīga — Sankt-Pēterburga — Viborga — Helsinki — Turku — Sankt-Pēterburga — Rīga.

Izmaksas: 55\$ un 15 Ls.

07.08.93. HELSINKU maratons. Brauciena laiks: 4.08. 93. — 9.08.93.

Maršruts: Rīga — Sankt-Pēterburga — Viborga — Helsinki — Sankt-Pēterburga — Rīga.

Izmaksas: 35\$ un 15 Ls.

(Tupinājums 15. lpp.)

JOLANTA APINE

ES IZDZIEDĀŠU LATVIJU

Vai mīlestība no pirmā acu uzmetiena ir iespējama — tas atkarīgs no cilvēka iedzimtā temperamenta. Tomēr Meitenei no tālās valsts latviešu puisī lika ieskatīties viņa iedzimtais talants.

...Glūži kā dzīvē, tā arī filmā Mūzikas akadēmijas students Uldis Leiškalns nolika cepuri uz trotuāra un akadēmiski izkoptajā balsī uzsāka kārtējo šlāgeri. Un tas notika Tālivalža Margēvica jaunajā kino darbā "Es parādīšu Latviju".

Pirms tam viņš pavisam nejauši nokļuva uz ekrāna Tālivalža Margēvica filmā "Cepure uz trotuāra". Kad tuvojās "Es parādīšu Latviju" uzņemšanas sākums, Ulda tēvs bažījās — vai tikai atkal nebūs tāda slava.

Jaunajā filmā ir parādīta Ulda dzīve — dziedāšana uz ielām un greznās koncertzālēs. Tikai klāt nāk viens, nebijis notikums — serenādes izpildīšana Romas viesnīcas vestibīlā. Jo Uldis ir pavisam nopietni ieskaļies Meitenē no tālās zemes. Viņa savukārt jau no paša pirmā mirkļa pamanīja latviešu jauneklā diženo balsi. Bet viņa bija pārsteigta tad, kad šo vienkārši ģērbto ielas muzikantu ieraudzīja kā elegantu solistu Rundāles pils Baltajā zālē.

Ar šo filmu bija paredzēts Latviju reprezentēt dažādās pasaules malās. Bet šobrīd videokasete atrodas seifā, un Uldim labpatikās savā dzimšanas dienā 2. aprīlī sarīkot nelielu pirmizrādi Mūzikas akadēmijas Studentu klubā.

Kaut arī režisors filmā ir centies rādīt glūži vai patiesību, tomēr viens,

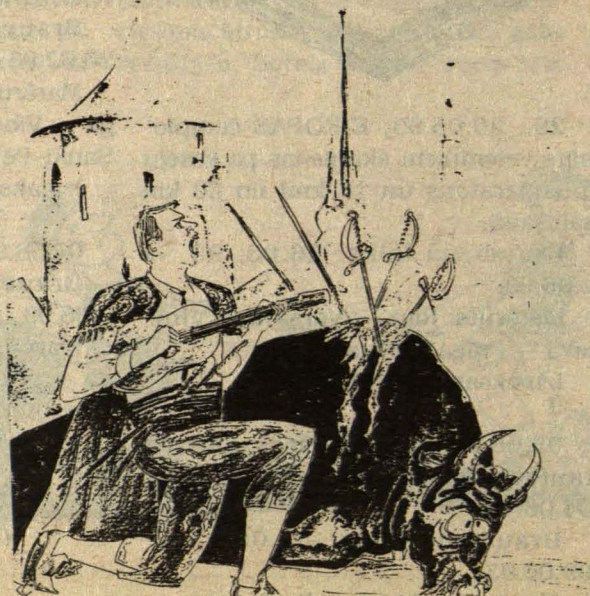
no talantīgākajiem jaunajiem Latvijas solistiem Uldis Leiškalns ir pelnījis, lai par viņu tiktu radīts labāks priekšstats. Lielākā daļa no mums pa karjeras kāpnēm virzījušies pamazām. Uldis to sācis ar ielu.

Filmā viņam blakus ir dzīvē tik ekstravagantā jaunā vokāliste, arī Mūzikas akadēmijas studente Jolanta Gulbe jeb Meitene no tālās zemes. Braukājot savā ārzemju autiņā, viņa aplūko Latviju. Bet viņai seko kāds vienkāršs latviešu puisis, kurš prot skaisti dziedāt, kura dobjā balss skan pāri Ventai: "Sen tas bij' pie Ventas ziedu laikā..." Līdz beidzot izrādās, ka viņš ir starptautisko konkursu laureāts, kura izpildītā Toreadora ārija no "Karmenas" liek ietrieties Rundāles pils sienām.

Jāpiebilst, ka filmu veido pieredzes bagāta grupa: režisors Tālivaldis Mar-

ģēvics ("Šķersiela", "Cepure uz trotuāra"), operators Miks Zvirbulis, komponists Mārtiņš Brauns. Tā uzņemta pērnajā rudenī, "tverot pēdējos vasarīgos mirkļus dabā", kā izteicās Uldis pats. Var jau būt, ka latviešu puisa balss izskanēs tālu pasaulē.

MONA LIZA BIJA LEONARDO SPOGUĻATTĒLS

"Iespējams, ka ir atrisināti gadsimtiem ilgušie mākslas zinātnieku un citus interesentus aizraujošie prātījumi par Monas Lizas smaidu", tā izsakās angļu psihiatre Digbija Kvesteda "Bulletin of the Royal College of Psychiatrists" izdevumā.

"Mona Liza ir Leonardo da Vinči pašportrets un skaistules smaids, kas ieslīpi aizķēries kreisajā mutes kaktiņā, ir normāls spoguļi skatīts smaids."

Teorijas atslēga ir spoguļi. Leonardo bija kreilis un izmantoja spoguļi par savu palīgu gleznošanā. Pēc Kvestedas domām, ir iespējams, ka gleznojot Monu Lizu, viņš par modeli izmantoja savu spoguļattēlu un arī smaidu gleznoja, skatoties šajā attēlā. Izskaidrojums smaidam būtu gluži parasts, ja to salīdzinātu ar agrāk nelasītajiem miklas tulkojuma mēģinājumiem. Starp citu, pēc Zigmunda Freida domām, smaids pauda "bez nožēlas parādītu strīdu starp piemiņtošo maigumu un seksualitāti."

Doma par to, ka Mona Liza ir Leonardo spoguļattēls, nav diez cik jauna. Jau 80. gados veiktās kompjūteranalīzes norādīja uz Monas Lizas sejas vaibstu noliedzamo atbilstību

Leonardo da Vinči gleznotā "vīrieša" pašportretam. Teoriju atbalsta arī ar gleznas vēsturi saistītās neskaidribas. Pēc pagaidām pastāvošā uzskata, firencietis Frančesko del Džokondo pasūtīja savas sievas Monas Lizas portretu. Tomēr pasūtītājs nav bijis apmierināts ar rezultātu un atteicies maksāt. Tā glezna palika da Vinči, kurš tai pievērsās vēlreiz. Ir liecības, ka Šveicē atrodas darba "dviņu brālis", kurš tomēr nav guvis apstiprinājumu kā oriģināls.

Tā kā Kvestedas teorija ir pareiza, Freida skaidrojumā bija zināmas

pretējas ievirzes. Leonardo bija homoseksuāls un pēc Kvestedas domām, jutis vajadzību pēc patiesās seksualitātes izteikšanas. Viņš jūta, ka paša attēls neatbilst īstenībai un arī nespēja izrādīt patieso seksualitāti. Gleznojot pašportretā sievietes tēlu, Leonardo mēģināja samierināt sevi esošo konfliktu.

(Corriere della sera 15.12.1992.)

No žurnāla "Yliopisto" (1,93) tulkojusi ILZE JOZEPA

ua CEĻO ARĪ TU

(Turpinājums no 13. lpp.)

21.08.93. STOKHOLMAS pusmaratons 10 km skrējienis sievietēm.

Brauciena laiks: 17.08. 93. — 26.08.93.

Maršruts: Rīga — Helsinki — Turku — Stokholma — Rīga.

Izmaksas: 70\$ un 17,5 Ls.

18.09.93. HOLANDĒ, VINŠOTENĀ 100 km supermaratons un 1010 km stafete.

Brauciena laiks: 14.09. 93. — 23.09.93.

Maršruts: Rīga — Varšava — Hamburga — Vinšotena — Amsterdamā — Hanovera — Potsdama — Berlīne — Varšava — Rīga.

Izmaksas: 95\$ un 20 Ls.

1. — 21.09. ITĀLIJAS un ŠVEICES ALPI.

Visiem kalnos kāpējiem.

Uzkāpšana Materhornā un Monblānā.

Izmaksas 285\$ un 5000 LVR.

26.09.93. BERLĪNES maratons un 6 km skrējienis.

Brauciena laiks: 22.09. 93. — 29.09.93.

Maršruts: Rīga — Varšava — Berlīne — Hanovera — Hamburga — Varšava — Rīga.

Izmaksas: 65\$ un 3200 LVR.

10.10.93. VENĒCIJAS maratons.

17.10.93. FRANKFURTES maratons.

Brauciena laiks: 04.10. 93. —

19.10.93.

Maršruts: Rīga — Varšava — Čenstahova — Bratislava — Vine — Venēcija — Milāna — Verona — Insbruka — Minhene — Nimbērga — Frankfurte — Drēzdene — Vroclava — Varšava — Rīga.

Izmaksas: 175\$ un 4000 LVR.

05.12.93. FLORENCES maratons. Brauciena laiks: 28.11. 93. — 12.12.93.

Maršruts: Rīga — Varšava — Čenstahova — Bratislava — Vine — Venēcija — Florence — Dženova — Milāna — Verona — Insbruka — Minhene — Prāga — Varšava — Rīga.

Izmaksas: 175\$ un 4000 LVR.

TIKAI UN VIENĪGI UNIVERSITĀTES ĻAUDĪM (studentiem un pasniedzējiem)

10% atlaide 10% atlaide 10% atlaide 10% atlaide 10% atlaide 10%

Tūristu klubs atrodas Raiņa bulvārī 19, 10. telpā. Tālrunis 223114.

K. MORBERGA ATCERE

Šogad aprit 65 gadi kopš miris Latvijas Universitātes labvēlis Kristaps Morbergs. Atrasta viņa atdusas vieta Lielajos kapos. Mecenātu atceras (attēlā no kreisās) rektora palīgs A.Krastiņš, direktors A.Peičs, rektors J.Zakis, prorektori J.Krūmiņš un R.Kondratovičs.

ANDRA DZENA foto

LŪDZ ATSAUKTIES

Ļoti lūdzam atsaukties ļaudis, kas zināja Latvijas Universitātes vecāko docentu un no 1937.gada matemātikas un dabas zinātņu doktoru ARNOLDU LIBERTU, kurš mira 1938.gada pavasarī. Vēlētos pateikties cilvēkiem, kas kopj viņa atdusas vietu Meža kapos. Lūdzam zvanīt pa tālruni 553279 Vijai Muzikants.

"Universitātes Avīze"

Redaktore Ilze BRINKMANE

Tekstu rediģē: Ginta LUKŠEVICA, Linda VAITS

Tekstu ievada: Ilze STIKĀNE, Evija GAILĪTE

Ar datoru "Macintosh SE" tekstu saliek: Ilmārs LAUBERTS

Komercējautajumus karto Aldis ZELMENIS

Numurā izmantoti Ērikas MĀLDERES zīmējumi.

Adrese: Raiņa bulv. 19, 8. telpa, Rīga, LV-1586 Tālrunis: 222944

"UA" iespiesta sabiedrībā "DIVI" Jelgavā, Raiņa ielā 36

Reģistrācijas apliecības Nr. 535

Laikraksts iznāk divas reizes mēnesī.

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz "UA" obligāta. Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar rakstu autoru viedokli.

JŪSU GRĀMATPLAUKTAM

Atb. red. S. Kļaviņa Baltu filoloģija, III. Zinātniski informatīvi ziņojumi

U. Raitums Nelineāru vienādojumu atrisinātība. Māc.līdz.

U. Griviņš Algoritmēšanas pamati. Māc.līdz. Otrs, pārstrādāts izdevums

G. Rudzītis Gaisa piesārņojumu noteikšanas fotometriskās metodes. Māc.līdz.

Sast. I. Telezenko Mūsdienu latviešu literārās valodas kultūras pamati. Kurša programma

D. Lūse Andrievs Niedra. Personība un daiļrade. Māc.līdz.

Dabaszinātņu fakultāšu Svešvalodu kat. Angļu valoda. Darba programma doktorantiem un pretendentiem

Svešvalodu fakultāte Requirements for the Entrance Examinations in English

B. Rolovs Nobela prēmijas un fizika

Atb.red. M. Dīriķis Astronomiskais kalendārs 1993

Par komerczinību specialitātes studentu lekciju izdevumiem

R. Stūģe, A/s BINOS zinātniska izmeklējuma centra "Balttekstils" vadītāja

Pirmskara Latvijas laikos bija parasts, ka studentu mācību Padome izdod studentu pierakstītos un rediģētus mācību spēku lasītus lekciju kursus. Šie kursi bieži atšķirās no mācību spēku salādītajām grāmatām ar to, ka studentu pierakstos tika ietvertas vienīgi būtiskākās kursa satāvdaļas, un pie darba rediģēšanas materiāls nereti tika vēl papildināts ar informāciju, kas studentiem bija zināma no citiem avotiem. Tas atviegloja materiāla izpratni.

Atšķirībā no pirmskara Latvijā izdotiem liela formāta izdevumiem šodien Universitāte izdod samazināta formāta grāmatīņas. Arī pašreiz Nepārtikas preču preczinības katedra ir laidusi klajā doc. Mirdzas Briedes sastādītu studentu pierakstītu lekciju materiālu "Nepārtikas preču preczinība". Šajā grāmatā ir dots īss pārskats par preču iedalījumu grupās, vadoties no izgatavošanas materiāliem, tehnoloģijas un lietošanas īpašībām. Izklāsts ir sevišķi precīzs nodaļās par ķīmiskām rūpniecības precēm, par celtniecības materiāliem, apaviem un apģērbiem, bet mazāk pilnīgs par kultūras precēm. Jādomā, to var izskaidrot ar nopietnām studentu un pasniedzēju zināšanām ķīmijas tehnoloģijā. Mazāk precīzi kurss atspoguļo fizikas sanieģumus modernu komunikācijas līdzekļu radīšanā. Kursā nav pietiekami izklāstīti informācijas uzkrāšanas un pārraides līdzekļi. Tas tomēr nemazina grāmatas nozīmi, apmācot neprecīzinības specialitāšu studentus, kuri datortehnikas līdzekļus apgūst speciālos informātikasursos. Vēl jāpiezīmē, ka grāmatai ir labs tehniskais noformējums, par to jāpateicas redakcijas kolektīvam. Grāmata var tikt izmantota kā materiāls zināšanu atkārtošanai un sistematizācijai un var kalpot arī kā paplašināta programma precīzinības specialitāšu studentiem. Grāmatas izmantošanas iespējas paplašina ievietotās literatūras (gan latviešu, gan krievu valodā) saraksts un mazā cena — tikai 6 rbl. Citās valodās izdota literatūra izdevumā nav ietverta.